

العقيدة الصحيحة وما يضادها

سماحة الشيخ عبد الله بن عبد العزيز بن باز رحمه الله

قام بترجمته إلى لغة الزولو

الشيخ عادل جعفر مولتشيو

*Ukholo OLULUNGILEYO
nalokho okuphambANA nalo*

ILOTSHWE YINZULULWAZI U:

ABDULAZIZI bin ABDULA bin BAZI

YAHUNYUSHWA NGESIZULU NGU:

ADIL MLOTSHWA

طبع على نفقة وصية خولة دخيل الجسار رحمها الله (دولة الكويت) بإشراف اتحاد علماء إفريقيا
IXHASWE NGUWASIYA KGAWLA DAGKILI AL-JASARI – (U ALLAH ABE
NOMUSA KUYE) – WASEKUWAYITI NGAPHANSI KWESO LESIGUNGU
SEZINZULULWAZI ZASE AFRIKA

2016/1437

Udumo ngoluka Allah Yena yedwa; futhi izilokotho nokuthula makube kulowo okungenamembulelwa emva kwakhe, naseMndenini wakhe nakubalandeli bakhe. Sihlabele phambili:

Njengoba ukhohlo lwangempela liwumnyombo wendlela ye *Isilamu* nesisekelo senkolo, ngibone ukuba kube yilona isihloko senkulumo.

Kuyinto eyaziwayo ngobufakazi benkolo obuseNcwadini (*iKurani*) ne*Sunna* (izimfundiso zeSithunywa-ﷺ) ukuthi izenzo namazwi kwamukeleka uma kusuka okholweni olulungileyo. Uma ukhohlo lungalungile, konke okuyizenzo namazwi okuhluma kulo kuyashabalala, njengalokhu esho u Allah:

وَمَنْ يَكْفُرْ بِالْآيَاتِ فَقَدْ حَبِطَ عَمَلُهُ. وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَسِرِينَ

"Lowo ophika ukhohlo, nebala izenzo zakhe ziyashabalala futhi uyoba olahlekelwe kwelizayo" [Kurani, 5:5], waphinde wathi;

وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكَتَ لَيَحْبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَسِرِينَ

"Impela kwembulelwa kuwe [Muhamadi] nakulaba abakwandulelayo ukuthi uma nje ungabhangqa, nakanjani izenzo zakho ziyashabalala uphinde ube olahlekelwe kwelizayo" [39:65]

Maningi *ama-aya* (imibiko) aqukethe lomlayezo; iNcwadi ka Allah ne*Sunna* yeSithunywa saKhe esithembekile (ﷺ) kukhombisa ukuthi ukhohlo lufaka phakathi: ukukholelwa ku Allah; nezingelosi zaKhe; neZincwadi zaKhe; neZithunywa zaKhe; nasoSukwini lokuGcina kanye nakwiKadari, enhle nemi. Ngakho-ke lezinto eziyisithupha ziyizisekelo zokhohlo olulungileyo, lolu belu olwafika neNcwadi ka Allah ehloniphekile nathumela nalo iSithunywa saKhe uMuhamadi (ﷺ). Kulezi zisekelo kuphuma konke lokhu okumele kukholwe, okufaka izinto ezingabonwa nakho konke okushiwo ngu Allah neSithunywa saKhe (ﷺ). Kanti-ke ubufakazi balezi zisekelo eziyisithupha obuthokala eNcwadini ka Allah nakwiSuna buningi kakhulu. Obunye babo ngamazwi ka Allah – Ungcwele Yena:

لَيْسَ الْبِرَّ أَنْ تُولُوا وَجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالرِّبِّئِ

"Akusikho ukulunga ukuba nibhekise ubuso benu empumalanga nasentshonalanga, kepha ukulunga ukukholelwa ku Allah nasoSukwini lokuGcina nakuzingelosi nakwiNcwadi neZithunywa..." [Kurani 2:177]

ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ. وَالْمُؤْمِنُونَ كُلٌّ ءَامَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ. وَكُتُبِهِ. وَرُسُلِهِ. لَا يَفْرِقُونَ
بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ.

"iSithunywa siyakholelwa kulokho okwembulelwe kuso kuvela eNkosini yaso. Kanjalo nabakholwayo; bonke bakholelwa ku Allah nasezingelosini zaKhe neZithunywa zaKhe, asicwasi muntu phakathi kweZithunywa zaKhe..." [Kurani 2:285]

يَتَأْتِيهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ. وَالَّذِينَ نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ. وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى رَسُولِهِ. وَالَّذِينَ نَزَّلَ

أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرْ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ. وَكُتُبِهِ. وَرُسُلِهِ. وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

"Nina enikholwayo, kholelwani ku Allah neZithunywa zaKhe nakuleNcwadi ayembulele kuSithunywa saKhe nakuleyo eyembulelwe ngaphambilini. Lowo ongakholelwa ku Allah nakuzingelosi zaKhe naseziNcwadini zaKhe nakuZithunywa zaKhe nasoSukwini lokuGcina, impela udukele kude le". [Kurani 4:126]

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

"Ingabe awazi yini ukuthi impela u Allah ukwazi konke okusezulwini nasemhlabeni; nebala lokho kuseNcwadini (kadari); impela lokho kulula ku Allah". [Kurani 22:70]

Mayelana namaHadithi aqinisekisiwe afakazela lezi zisekelo, maningi impela; enye yawo iHadithi eqinisekisiwe edumile, lena eqoshwe nguMusilimu encwadini yakhe eyilandisa kwihadithi ka Umaru ka Kgwatwabu (رضي الله عنه), ukuthi uJibhirili (عليه السلام) wabuza iSithunywa (سنة) mayelana nokholo; wamphendula wathi: **"Ukholo, ukukholelwa ku Allah, nezingelosi zaKhe, neziNcwadi zaKhe neZithunywa zaKhe nasoSukwini lokuGcina nakwiKadari (izingumo zika Allah) enhle nemi"** [iqoshwe uBhukgari noMusilimu, ngokuhluka okuncane kwihadithi ka AbuHurayira]. Kulezi zisekelo kuphuma konke lokhu okumele kukholwe yiMusilimu mayelana no Allah kanye nakwelizayo nokunye kulokho okungabonwayo.

(1)

UKUKHOLELWA KU ALLAH

Ukukholelwa ku Allah kufaka phakathi: ukukholwa ukuthi nguYena isikhozwa seqiniso esifanelwe ukukhonzwa kunakho konke lokhu okungaphandle kwaKhe. Ngoba Yena unguMdali wezigqila nozinakekelayo nozondlayo nowazi izimfihlo zazo nokusobala. Futhi unamandla okuhlomulisa olalelayo kubo ajezise ongalaleli. Yikho lokhu akudalela abantu namajini waphinde wabayalela ngakho, njengoba esho:

وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥١﴾ مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطِيعُونِ ﴿٥٢﴾ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَّاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمَتِينُ

"Ngidale amajini nabantu ukuba bakhonze Mina kuphela. Angifune sondlo kubo futhi angifune kudla kubo. Impela u Allah unguMondli onamandla Ongengqotshwe". [Kurani 51:56-58], waphinda wathi:

يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٥٦﴾ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بِنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

"Sintu, khonzani iNkosi yenu lena eyanidala nina kanye nalabo abanandulelayo ukuze nibe ngabayithobelayo. Lena eyanenzela umhlaba waba isendlalelo nesibhakabhaka saba uphahla, yaphinde yehlisa amanzi emvula yakhiqiza ngawo izithelo eziyisondlo kini; ngakho-ke ningabhangqi u Allah nezimbangi ngamabomu". [Kurani 2:21-22]

Futhi u Allah wathumela iZithunywa waletha neZincwadi ukuze kuhlaluseke leli qiniso nokumemela kulo, nokuxwayisa ngalokho okuphambene nalo, njengoba esho:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Impela sathumela kuzo zonke izizwe iSithunywa ukuba sithi: khonzani u Allah nigweme izikhonzwa zamanga". [Kurani 16:36]

وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

"Akukho Sithunywa esasithumela ngaphambi kwakho esingasambulelanga kuso ukuthi: akekho ofanelwe ukukhonzwa ngaphandle kwaMi, ngakho-ke khonzani Mina".

[Kurani 21:25]

كُنْتُ أَحْكَمَ آيَاتِهِ ثُمَّ فَضَّلْتَ مِنْ لَدُنِّ حَكِيمٍ خَيْرٍ ۖ أَلَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهَ إِنِّي لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ

"Lena iNcwadi omibiko yayo ihlelekile yaphinda yacaciswa yilowo Okhaliphile Onolwazi; ukuba ningakhonzi lutho ngaphandle kuka Allah; impela mina ngingumexwayisi nomethuli wezindaba ezinhle ovela kuYe". [Kurani 11:1-2]

Umnyombo walokhu kukhonza ukubhekisa ku Allah kuphela konke lokhu izigqila ezikhonza ngakho, njengemikhuleko nokwesaba nethemba neSwala nokuzila nokuhlaba nesibopho nokunye kwizinhlobo zokukhonza; ngokuzinikela nokuzikhandla nokwesaba nangothando oluphelele nokuzithoba ngaphambi kobukhulu baKhe. Ingxenye enkulu yeKurani idingida lesi sisekelo esikhulu nakangaka, njengamazwi ka Allah:

فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَهُ الدِّينَ ۗ أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ

"..ngakho-ke khonzani u Allah ngokubhekisa inkolo kuYe kuphela. Bheka ngoba inkolo emsulwa ngeka Allah". [Kurani 39:2-3]

وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ

"Futhi iNkosi iyalele ukuthi ningakhonzi lutho ngaphandle kwaYo..". [Kurani 17:23]

فَادْعُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

"Ngakho-ke khonzani u Allah ngokubhekisa inkolo kuYe kuphela noma ngabe abangakholwa abathandi". [Kurani 40:14]

Ezincwadini, iBhukgari noMusilimu, uMu'adhi (ﷺ) ubika ukuthi iSithunywa (ﷻ) sathi:

حَقُّ اللَّهِ عَلَى الْعِبَادِ أَنْ يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا

"Ilungelo lika Allah kuzigqila, ukuba zimkhonze zingamhangqi nalutho".

Ukukholelwa ku Allah kuphinde kufake phakathi: ukukholelwa kukho konke lokhu u Allah akuphoqelegele ezigqileni wazibekela kona; njengezinsika ze Isilamu ezinhlanu ezisobala: (iShahhada) ukufakaza ukuthi akukho okufanelwe ukukhonzwa ngaphandle kuka Allah nokuthi uMuhamadi uyiSithunywa sika Allah; nokuqikelela ukwenza iSwala; nokukhipha iZakati; nokuzila ngeRamadani; nokwenza iHaji eNdlini ka Allah ehloniphekile kulowo onamandla. Nokunye okuphoqelegelele okufike nenkambiso ehlanzekile ye Isilamu.

Kanti-ke okuyiyona ebaluleke kunazo zonke kulezinsika nesemqoka: (iShahhada) ukufakaza ukuthi akukho okufanelwe ukukhonzwa ngaphandle kuka Allah nokuthi uMuhamadi uyiSithunywa sika Allah. Ukufakaza ukuthi, akukho okufanelwe ukukhonzwa ngaphandle kuka Allah, kusho, ukukhonza u Allah Yena vo ngobumsulwa nokungakhonzi okunye ngaphandle kwaKhe. Lokhu ikona kanye okuqondiwe ngokuthi akukho okufanelwe ukukhonzwa ngaphandle kuka Allah. Phela kusho ukuthi akukho okukhonzwa ngokweqiniso ngaphandle kuka Allah; ngakho-ke konke okukhonzwayo ngaphandle kuka Allah, kungaba umuntu noma ingelosi noma ijini nokunye nje, konke kukhonzwa ngamanga. Ngu Allah kuphela okhonzwa ngokweqiniso, njengoba naye esho:

ذَٰلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَبَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ

الْكَبِيرُ

"Lokho kungenxa yokuthi u Allah uyiqiniso kanti loku abakukhonzayo ngaphandle kwaKhe umbhedo, nokuthi u Allah Uphakeme Mkhulu". [Kurani 22:62]

Besekuchaziwe phambilini ukuthi u Allah wadala abantu *namajini* ebadalela lesi sikelo esiwumsuka waphinde wabayalela ngaso. Futhi wathumela iZithunywa naso walethela neZincwadi naso. Ngakho-ke uma ukuhlaziyisisa kahle lokho uphinde ujule ngakho, kuyokugqamela ukuthi lesimo amaMusilimu asekusokungazi ngalesi sisekelo okuze kwabafaka ekukhonzeni okunye no Allah, bathatha okuyilungelo laKhe kuphela balinika okunye ngaphandle kwaKhe; u Allah asisize!

Ukukholelwa ku Allah kufaka futhi phakathi: ukukholwa ukuthi nguYena uMdali wendalo noMhleli wezindaba zayo nokuthi nguYena oyilawulayo ngolwazi lwaKhe namandla aKhe ngokwentando yaKhe. Nokuthi nguYena ophethe umhlaba nelizayo futhi uyiNkosi yendalo yonke jikelele akekho ongumdali ngaphandle kwaKhe noma enye iNkosi ngaphandle kwaKhe. Nokuthi wathumela iZithunywa waletha neZincwadi ukuqondisa izigqila nokuzimemela kulokho okuzoziphumelelisa nokuwusizo kuzo lapha nakwelizayo. Nokuthi Yena Ongcwele, akanamlingani kukho konke lokho, futhi uthi:

اللَّهُ خَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

"u Allah unguMdali wezinto zonke futhi nguYena onakekela zonke izinto" [Kurani, 39:62]

إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُعْذِرُ أَيْلَ النَّهَارِ يَطْلُبُهُ حَيْثُ شَاءَ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"Impela iNkosi yenu ngu Allah, lona odale amazulu nomhlaba ezinsukwini eziyisithupha wabe esenyukela eSihlalweni. Umboza imini ngobusuku ngokulandelana okusheshayo; futhi [wadala] ilanga nenyanga nezinkanyezi, konke kulawula nguYe. Bheka ngoba ukudala nokulawula kungokwaKhe. Ubusesikile u Allah iNkosi yendalo yonke". [Kurani 7:54]

Ukukholelwa ku Allah kuphinde kufake phakathi: ukukholelwa eMagameni ka Allah amahle neZiphawulo zaKhe eziphakeme, ezitholakala eNcwadini yaKhe ehloniphekile nezivela kuSithunywa saKhe esithembekile ngale kokuziguqula noma ukuzichitha noma ukuzifuna ubunjalo noma ukuzifanisa. Kepha kumele zithathwe njengoba zinjalo ngale kokufuna ubunjalo bazo, kulapho kumele kukholelwe kumqondo nezincazelo ezinohlonze eziwuqukethe, phela ziyiZiphawulo zika Allah Onamandla Ophakeme, okumele achazwe ngazo ngendlela emfanele ngaphandle kokumfanisa nakancane nendalo yaKhe kuZiphawulo zaKhe, njengoba naYe esho:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

"Akukho lutho okufana naYe, futhi Ungozwayo Obonayo". [Kurani 42:11]

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

"Ngakho-ke, ningafanisi u Allah, impela u Allah uyazi kepha nina anazi". [Kurani 16:74]

Lolu-ke yilona kholo lama *Ah'lusuna wal Jama'*, kusukela kumaSahaba nalabo abawalandela ngokuhle. Futhi yilona lolu u *Imamu Abulhasan Alash'ari* – u Allah abe nomusa kuye – alubalule encwadini yakhe (*Almakalati*) mayelana nama *As'habulhadithi* nama *Ah'lusuna*; kanjalo nabanye osolwazi nabakholwayo babike okufanayo.

Uthi u *Awza'i* – u Allah abe nomusa kuye: **"uZuhri noMak'huli babuzwa mayelana nemibiko yeZiphawulo, bathi: zithatheni njengoba zinjalo"**.

uWalidi ka *Musilimu* – u Allah abe nomusa kuye – wathi: **"uMaliki no-Awza'i noLayithi ka Sa'adi noSufiyani Thawuri** – u Allah abe nomusa kubo – mayelana

nemibiko ekhuluma ngeZiphawulo, bonke bathi: *"yithatheni njengoba injalo ngale kokufuna ubunjalo"*.

u-Awuza'i – u Allah abe nomusa kuye – uthi: *"Thina namaTabi'una sasivumelana ngo elethu, sithi: u Allah ungaphezu kweSihlalo saKhe futhi sikholelwa kuZiphawulo ezitholakala kwiSuna"*.

uRabi'a ka Abu Abdurahimani umfundisi ka Maliki – u Allah abe nomusa kubo – mhla ebuzwa nge-Isitiwa (ukuphakama), wathi: *"Ukuphakama kuyaziwa, ubunjalo abuqondwa futhi umbiko uvela ku Allah, okweSithunywa ukuwudlulisa ngokucacile, okwethu ukukholwa"*.

uMaliki – u Allah abe nomusa kuye – yena mhla ebuzwa ngalokho wathi: *"Ukuphakama kuyaziwa; ubunjalo abaziwa; ukukholelwa kukho kuphoqelekile kanti ukubuza ngakho kuwumfakela"*. Wabe esethi kulona obuzayo: *"Ngikubona ungumuntu omubi"*, wayalela ukuba axoshwe, wakhishwa. Okufana nalokhu kubikwa ngoMama waBakholwayo u-Umusalama – u Allah athokoze ngaye.

u-Imamu Abu Aburahimani, u Abdulla ka Mubaraku – u Allah abe nomusa kuye, wathi: *"Siyazi ukuthi iNkosi yethu – mayingcweliswe – ukuthi ingaphezulu kwamazuluwayo phezu kweSihlalo sayo, ayihlangene nendalo yayo"*.

Ukuphawula kwezinzululwazi mayelana nalokhu kuningi kakhulu angeke kwabalulwa konke kulenkulumo. Loyo ofuna ukubona okuningi kulokho, kumele afunde lokho okulotshwe izinzululwazi zeSuna mayelana nalesi sihloko; njengencwadi (As-Suna) ka Abdula bin Imamu Ahamadi, ne(Tawuhidi) ye-Imamu ehloniphekile uMuhamadi bin Kguzayima, nencwadi (As-Suna) ka Abul-Kasimu al-Lalika'i aTwabari, nencwadi (As-Suna) ka Abubakari bin Aswimi. Kanjalo nempendulo ka Sheyikgul Isilami, u ibin Tayimiya ayibhalela abantu base Humati. Iyimpendulo emqoka impela newusizo kakhulu; ubalule kuyo ukholo lwama Ah'lusuna wabalula ukuphawula kwabo okuningi kanye nobufakazi benkolo nobenqondo obufakazela iqiniso lalokho okushiwo ama Ah'lusuna nombhedo oshiwo yilabo ababaphikisayo. Kanjalo nenye incwadi yakhe ebizwa nge-Tadmuriya; uhlaluse kuyo kwacaca waphinde wandlala ukholo lama Ah'lusuna walusekela nobufakazi balo obembulelwe nobenqondo. Futhi uphindisele izinduku kulabo abaphikisayo ngendlela eveza obala iqiniso nechitha umbhedo, kulowo nalowo oyisazi obheka lokho ngenhloso emsulwa nolangazelela ukwazi iqiniso. Futhi bonke labo abaphikisana nama Ah'lusuna kulokho abakholelwa kukho mayelana naMagama neZiphawulo, nakanjani uzophambana nobufakazi obembulelwe nobenqondo ngaphezu kokuziphikisa okusobala kulokho akuvumayo nakuchithayo.

Ama Ah'lusuna achaza u Allah ngalokho azichaze Yena ngakho uqobo eNcwadini yaKhe ehloniphekile noma ngalokho achazwe ngakho yiSithunywa saKhe uMuhamadi (ﷺ) ezimfundisweni zakhe; ukumchaza okungenakufanisa. Futhi bayamqhelelanisa ekumfaniseni nendalo yaKhe, ukumqhelelanisa okungenakho ukuphika iZiphawulo, ngaleyondlela basinda ekuziphikiseni futhi balandela bonke ubufakazi. Lena-ke iyona nkambiso ka Allah kulowo obambelela eqinisweni leli alithumela neZithunywa, aphinde azikhandle ngokusemandleni akhe kulokho futhi abe msulwa ku Allah ekulithungatheni, u Allah umholela eqinisweni nobufakazi bakhe bunqobe; njengoba u Allah esho:

بَلْ نَقْذِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ. فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ

"Empeleni sijikijela amanga ngeqiniso liwahlakaze bese eshabalala.." [Kurani 21:18], futhi uthi,

وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا

"Futhi njalo uma bekulethela umzekelo othize; Thina sizokulethela iqiniso nencazelo engcono" [Kurani 25:33]

Encwadini yakhe yeTafisiri edumile, uHafid ibin Kathiri – u Allah abe nomusa kuye – usho amazwi amahle mayelana nalesi sihloko kuncazelo yakhe yamazwi ka Allah Onamandla Ophakeme;

إِنَّ رَبَّكُمْ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ

"Impela iNkosi yenu ngu Allah, lona odale amazulu nomhlaba"

ezinsukwini eziyisithupha wabe esenyukela eSihlalweni". [Kurani

7:54]

Kuyinto enhle ukuwabalula lapha ngenxa yokusizakala okukhulu okuwaqukethe. Nawa-ke amagama awasho – u Allah abe nomusa kuye:

"Kulolu daba abantu banemibono eminingi kakhulu, lena akusiyona indawo esinganaba ngayo. Okusemqoka ukuthi mayelana naloludaba sihamba ezinyathelweni zokhokho abaqotho, uMaliki no Awza'i no aThawuri noLayithi ka Sa'adi noShafi no Ahmadi no Isihaki ka Rahhawayi kanye nezinye izinzululwazi zamaMusilimu zasendulo nezamanje; okungukuthatha njengoba injalo (imibiko yeZiphawulo) ngale kokufuna ubunjalo noma ukuyifanisa noma uyichitha. Futhi lokhu okufika kuqala ezingondweni zalabo abafanisayo, akukho ku Allah; ngoba u Allah akafani nalutho endalweni yaKhe futhi akukho okufana naYe, Ungozwayo Obonayo. Empeleni indaba injengoba kwasho izinzululwazi, ezinjengo Nu'ayimi ka Hamadi umfundisi kaBhukgari, uthi: 'lowo ofanisa u Allah nendalo yaKhe, uba ongakholwa kanjalo nalowo ophika lokho u Allah azichaze ngakho Yena uqobo, uba ongakholwa. Futhi akukho kufanisa kulokho u Allah azichaze ngakho Yena uqobo kanye neSithunywa saKhe. Ngakho-ke lowo ochaza u Allah ngalokho okutholakala kwimibiko ecacile nezimfundiso eziqinisekisiwe, ngendlela efanele ubukhulu buka Allah waphinde waqhelelanisa u Allah nezici, impela usendleleni eqondile". Aphelela lana amazwi ka ibin Kathiri – u Allah abe nomusa kuye.

(2)

UKUKHOLELWA KUZINGELOSI

Ukukholelwa ezingelosini kufaka phakathi: ukukholelwa kuzo zonke ngothi lwazo nangazinye. iMusilimu likholelwa ekutheni u Allah unezingelosi azidalele ukuba zithobe Yena, wazichaza ngokuthi:

بَلْ عِبَادٌ مُّكْرَمُونَ ۝ لَا يَسْفِقُونَ. بِالْقَوْلِ وَأَهُمْ بِأَمْرِهِمْ يَعْمَلُونَ ۝ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَىٰ وَهُمْ مِنَ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ

"Empeleni yiziqqila ezihloniphekile. Azikhulumi engakaziphi imvumo. Futhi zenza ngokomyalelo waKhe. Wazi konke okungaphambi kwazo [okuzayo] nokusemuva kwazo [okwendlule]. Futhi aziyukushwelezela muntu ngaphandle kwalowo amvumele. Futhi ngenxa yokumesaba zihlala zithukile". [Kurani 21:26-28]

Futhi ziyizigaba eziningi; kunalezo ezijutshelwe ukuthwala iSihlalo, kube nalezo eziqaphe iJana noMlilo, kube nalezo ezijutshelwe ukuqopha izenzo zezigqila (abantu).

Futhi sikholelelwa kuzo ngazinye kulezo u Allah neSithunywa saKhe abagagule amagama azo, njengoJibhirili noMika'ili noMaliki umqhaphi woMlilo noIsirafili ojutshelwe ukushaya uphondo; zibalulwe kumaHadithi aqinisekisiwe. Belu u A'isha – u Allah athokoze ngaye usilandisa ukuthi iSithunywa (ﷺ) sathi:

خُلِقَتِ الْمَلَائِكَةُ مِنْ نُورٍ وَخُلِقَ الْجَانُّ مِنْ مَّارِجٍ مِنْ نَّارٍ وَخُلِقَ آدَمُ مِنْ مِّمَّا وَصِفَ لَكُمْ

"Izingelosi zidalwe ngokukhanya kwathi amajini wona adalwa ngelangabi lomlilo kuthi u Adamu yena wadalwa ngalokho enichazelwe kona". [Musilimu]

(3)

UKUKHOLELWA EZINCWADINI

Kanjalo nokukholelwa ezincwadini zonke ngothi lwazo: ngokukholelwa ekutheni u Allah wembulela iZincwadi kuZembulelwa zaKhe neZithunywa zaKhe ukuze kucaciswe iqiniso laKhe nokumemela kulo; njengoba naYe esho:

لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ

"Nebala Sathumela iZithunywa Zethu nemibiko futhi sabembulela kuzo iNcwadi nobulungiswa ukuze abantu babe

nobulungiswa". [Kurani 57:25]

كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً فَبَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ فِي مَا اخْتَلَفُوا فِيهِ

"Isintu sabe sisenkolweni eyodwa, u Allah wabe esethumela iziThunywa zithula izindaba ezinhle futhi zixwayisa. Futhi wathumela kanye nazo Incwadi Yeqiniso ukuze yehlulele isintu kulokho abaphikisana ngakho". [Kurani 2:213]

Siphinde sikholelwe kuzo ngazinye, lezo u Allah azigagulile njenge Tora ne Injili neZaburi kanye neKurani. Futhi iKurani iyona engcono kunazo zonke nekungeyokugcina kuzo zonke, futhi iyona eqavile nezifakazela zonke. Iyona kuphela okumele isintu sonke siyilandele futhi sengamele ngayo nezimfundiso zeSithunywa (ﷺ) eziqinisekisiwe kanyekanye. Phela u Allah wathumela iSithunywa saKhe uMuhamadi (ﷺ) njengesithunywa kusintu namajini jikelele. Wamembulela leKurani ukuze ahlulele ngayo phakathi kwabo. Futhi uyenze yaba ikhambi elilapha okungaphakathi, futhi yaba umcacisi wezinto zonke nomholi nomusa kulabo abakhulwayo; njengoba naYe esho:

وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مَبْرُوكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

" Lena iNcwadi ebusisekile esiyembulele, ngakhoke yilandeleni futhi nithobele u Allah ukuze nithole umusa". [Kurani 6:155]

وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تَيِّدًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

"Futhi sikwembulele iNcwadi ecacisa zonke izinto ephinde ibe wumhlahlandlela nomusa nendaba enhle kulabo abangamaMusilimu". [Kurani 16:89]

قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأُمِّيِّ الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

"Ithi: Sintu, ngiyiSithunywa sika Allah kunina nonke. Lona umbuso wamazulu nomhlaba ungowaKhe, futhi akukho okufanele kukhonzwe ngaphandle kwaKhe, nguYena oletha impilo aphinde ayithathe. Ngakhoke kholelwani ku Allah neSithunywa saKhe, uMembulelwa ongakwazi ukuloba – naye okholelwa ku Allah naMazwi aKhe – nimlandele ukuze nibe sendleleni eqondile". [Kurani 7:158], miningi imibiko ekhuluma ngalokhu.

(4)

UKUKHOLELWA KUZITHUNYWA

Kanjalo nakuZithunywa: kuphoqelekile ukukholelwa kuzo zonke ngothi lwazo nangazinye. Kumele sikholelwe ekutheni u Allah wathumela kuzigqila zaKhe iZithunywa ezivela kubo zethula izindaba ezinhle, zixwayisa futhi zimemela eqinisweni. Lowo oyozilalelayo uyophumelela athole ukuthokoza; kepha lowo oziphikisayo uyothola ukulahlekelwa nokuzisola. Esokugcina kuzo nesiqavile kunazo zonke, uMembulelwa wethu uMuhamadi ka Abdula (ﷺ), njengoba u Allah esho:

وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ يَعْبُدُوا اللَّهَ وَأَجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ

"Nebala kuzo zonke izizwe sathumela iSithunywa ukuba sithi: Khonzani u Allah bese niziqhelelanise nezikhonzwa zamanga".

[Kurani 16:36]

رُسُلًا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ

"Izithunywa ezingabethuli bezindaba ezinhle nabaxwayisi, ukuze abantu bangaxeki u Allah emva kokufika kweZithunywa". [Kurani 4:165]

مَا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَا أَحَدٍ مِّن رِّجَالِكُمْ وَلَٰكِن رَّسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّينَ

"U Muhamadi akasiye ubaba wandoda phakathi kwenu; kepha uyiSithunywa sika Allah noMembulelwa wokugcina". [Kurani 33:40]

Futhi lezo kuzo u Allah azigagule ngamagama noma bagagulwe yiSithunywa sika Allah (ﷺ), sikholelwa kuzo ngazinye, njengoNuhu noHudi noSwalihi noIbhirahimu nezinye – u Allah azidlulisele izilokotho nokuthula kanye nemindeni yazo nabalandeli bazo.

(5)

UKUKHOLELWA OSOKWINI LOKUGCINA

Mayelana nokukholelwa oSukwini lokuGcina: kufaka phakathi ukukholelwa kukho konke okushiwo ngu Allah neSithunywa saKhe (ﷺ) ngokuzokwenzeka emva kokufa; njengesivivinyo sasethuneni nesijeziso salo nentokomalo yalo. Kanjalo nalokho okwesabekayo nokunzima okuzokwenzeka ngoSuku lokwaHlulela nebhloho nesikali nokwahlulela nemivuzo nokusatshalaliswa kwemiqulu yezenzo phakathi kwabantu, omunye uyothatha umqulu wakhe ngesokunene omunye awuthathe ngesobunxele omunye awuthathe ewufulathele. Kuphinde kungene kulokho: ukukholelwa emthonjeni kaMembulelwa wethu uMuhamadi (ﷺ) okuyophuzwa kuwo; nokukholelwa eJana noMlilo nokubona u Allah nokukhuluma kwaKhe nabo, nokunye nje okutholakala kwiKurani ehloniphekile nezimfundiso eziqinisekisiwe zeSithunywa sika Allah (ﷺ); kumele kukholelwe kukho konke lokho, ngendlela u Allah akuchaze ngakho neSithunywa saKhe (ﷺ).

(6)

UKUKHOLELWA KWIKADARI (ISINQUMO)

Ukukholelwa kwiKadari kufaka phakathi: ukukholelwa ezintweni ezine.

Eyokuqala: ukukholelwa ukuthi u Allah wazi okwenzekayo nokusazokwenzeka futhi wazi konke ngezigqila zaKhe, izondlo zazo neminyaka yazo abazoyiphila nezenzo zazo nokunye nje, akukho lutho okumphuthayo kukho konke lokho, njengoba naYe esho:

إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

"Impela u Allah wazi yonke into" [Kurani 9:115]

لِنَعْلَمَ مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ

"ukuze nazi ukuthi u Allah akehlulwa lutho nokuthi impela wengamele yonke into ngolwazi" [Kurani 65:12]

Eyesibili: ukukholelwa ukuthi ukulobe konke anqume ukuthi kwenzeke (ngaphambi kokuthi kwenzeke) njengoba esho:

قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنْقُصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَفِيظٌ

"nebala Impela sikwaze kahle lokho umhlaba okucuyayo kubo; futhi sineNcwadi elondolozwe. " [Kurani 50:4]

وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُّبِينٍ

"Futhi yonke into siyiqophe eNcwadini ecacile". [Kurani 36:12]

أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

"Awazi yini ukuthi u Allah wazi konke okusezulwini nokusemhlabeni, impela lokho kuseNcwadini; impela lokho kulula ku Allah". [Kurani 22:70]

Eyesithathu: ukukholelwa entandweni yaKhe eyenzekayo; konke akufunayo kuyenzeka futhi angakufuni akwenzeki, njengoba esho:

إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

"Impela u Allah wenza akuthandayo" [Kurani 22:18]

إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

"Uma efuna ukwenza into ethile, uvele athi: "Yenzeka", bese iyenzeneka". [Kurani 36:82]

وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

"Futhi angeke nafisa ngaphandle kwentando ka Allah iNkosi yendalo yonke". [Kurani 81:29]

Eyesine: ukukholelwa ukuthi u Allah udale konke okukhona futhi akekho omunye umdali ngaphandle kwaKhe futhi ayikho enye inkosi ngaphandle kwaKhe, njengoba esho:

اللَّهُ خَلِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

U Allah unguMdali wezinto zonke futhi nguYena onakekela yonke into. [Kurani 39:62]

يَتَأْتِيهَا النَّاسُ أَذْكَرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَلْقٍ غَيْرِ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ

إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذُوا حَتَّىٰ تُوَفَّقُوا

"Nina bantu, khumbulani izibusiso zika Allah kini; ingabe ukhona omunye umdali onondlayo ngokuphezulu nokusemhlabeni ngaphandle kuka Allah na? Akukho okufanele kukhonzwe ngaphandle kwaKhe; pho nidukiswa yini na?" [Kurani 35:3]

Ukukholelwa *kwiKadari* kufaka ukukholelwa kuzo zonke lezinto ezine kuma *Ah'lusuna*, abangamabiselani nalabo abemifakela abaphika ezinye zazo.

LUYANDA LUPHINDE LWEHLE

Okunye okuyingxenywe yokukholelwa ku Allah, ukukholelwa ekutheni ukholo lungamazwi nezenzo, luyanda ngokulalela, lwehle ngokuphambuka.

IMUSILIMU ALIBI IMBUKA NGEMPAMBUKO

Kanjalo nokukholelwa ekutheni akuvumelekile ukukwahlulela iMusilimu ngobumbuka ngenxa yempambuko engaphansi kokubhangqa nokungakholwa, njengokuphinga nokweba nokudla inzalomali nokuphuza oludakayo nokweyisa abazali nezinye izimpambuko ezinkulu, uma nje engakuthathi njengokuvumelekile, njengoba u Allah esho:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنْ يَشَاءُ

"Impela u Allah akakuthetheleli ukuba abhangqwe, ngale kwalokho uyakuthethelela kwamthandayo" [Kurani, 4:116].

Nakuma *Hadithi* amaningi eSithunywa sika Allah (ﷻ), akhomba ukuthi u Allah uyokhipha eMlilweni lowo oyobe enehlansi encane ye-*Imani* (ukholo) enhlizweni yakhe.

UTHANDO NENZONDO

Ukukholelwa ku Allah kuphinde kufake phakathi: ukuthanda nokuzibandakanya nokuzonda ukuze ujabulise u Allah. Ngakho-ke okholwayo uthanda abakholwayo aphinde azibandakanye nabo, futhi azonde abangakholwa azihlubuke kubo. Abaseqhulwini labakholwayo, ngama *Sahaba* eSithunywa sika Allah (ﷺ); ama *Ah'lusuna* ayawathanda futhi azibandakanya nawo aphinde

akholelwe ekutheni yiwona angabantu abangcono emva kweZithunywa, njengoba iSithunywa (ﷺ) sasho:

خَيْرُ النَّاسِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ

"Abantu abangcono ngabesikhathi sami, bese kuba yilabo ababalandelayo kube yilabo ababalandelayo" [Bhukgari no Musilimu]

Futhi bakholelwa ukuthi okunguyena ongcono kunabo bonke u *Abubakari aSwidiki* bese kuba ngu *Umaru al-Faruku* bese kuba *Uthimani Dhunurayini* bese kuba ngu *Ali al-Murtadwa* – u Allah athokoze ngabo bonke. Emva kwabo kulandela labo abasele kwabayishumi bese kuba yiwo wonke *amaSahaba* – u Allah athokoze ngabo bonke.

Futhi (ama *Ah'lusuna*) awagaxeli kuzingxabano ezenzekwa phakathi kwawo (*amaSahaba*). Futhi bakholelwa ukuthi ayeveza imibono yawo; lowo kuwo oyihlabane esikhonkosini uthole imivuzo emibili kuthi lowo obesephutheni yena uthole owodwa.

Futhi (ama *Ah'lusuna*) athanda wonke ama *Ah'lubayiti* (amalunga omndeni weSithunywa sika Allah - ﷺ) akholelwa kuso. Futhi azibandakanya nawo kanjalo nabafazi beSithunywa sika Allah (ﷺ), abangomama balabo abakholwayo jikelele; aphinde abakhulekele (abafazi beSithunywa - ﷺ) bonke ukuba u Allah athokoze ngabo.

Futhi aziqhelelanisa nenkambiso *yamaRawafidi*, labo abazonda *amaSahaba* eSithunywa sika Allah (ﷺ) aphinde awathuke enjalo nje eqa imikhawulo uma sekufika kuma *Ah'lubayiti*; awaphakamisela ngaphezu kwezinga lawo leli u Allah awabeke kulo. Aphinde (ama *Ah'lusuna*) aziqhelelanise nenkambiso *yamaNawaswibi*, lawa ahlukumeza ama *Ah'lubayiti* ngamazwi nangezenzo.

Konke lokhu esikubalulile kulamazwi amafushane kuyingxenywe yokholo olulungileyo, lolu u Allah athumela nalo iSithunywa saKhe *uMuhamadi* (ﷺ); futhi luwukholo laleloqembu eliyophumelela, ama *Ah'lusuna wal-Jama'a*, leli iSithunywa (ﷺ) esathi ngalo:

لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الْحَقِّ مَنْصُورَةٌ لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَدَّلَهُمْ حَتَّى يَأْتِيَ
أَمْرُ اللَّهِ سُبْحَانَهُ

"Kuyohlala njalo kuneqembu esizwen sami eliyosekelwa ngeqiniso; angeke balinyazwa yilabo ababashiya dengwane kuze kufika umyalelo ka Allah"

إِفْتَرَقَتِ الْيَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً ، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ
وَسَبْعِينَ فِرْقَةً ، وَسَتَفْتَرِقُ هَذِهِ الْأُمَّةُ عَلَى ثَلَاثِ سَبْعِينَ رِقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا
وَاحِدَةً. فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا
عَلَيْهِ وَ أَصْحَابِي.

"AmaJuda aqembuka amaqembu angamashumi ayisikhombisa nomuvo (71) kwathi amaNasarina aqembuka amaqembu angamashumi ayisikhombisa nambili (72). Lesi sizwe sami sona siyoqembuka amaqembu angamashumi ayisikhombisa nantathu (73), wonke ayongena eMilweni ngaphandle nje kwelilodwa". AmaSahaba athi: "obani labo Sithunywa sika Allah?". Sathi: "Yilabo abasendleleni efana nalena engikuyo mina nabalandeli bami". Okuwukholo lolu okumele kubambelelwe kulo nokuzimelela kulo futhi kuqashelwe lokho okuphambene nalo.

OKUPHAMBENE NOKHOLO

Mayelana nalabo abaphumbukile kulolukholo nababambelele kulokho okuphambene nalo, bayizinhlobo ezahlukene. Kunalabo kubo abakhonza izithixo nemifanekiso nezingelosi nezingcwele namajini nemithi namatshe kanye nokunye. Labo abasamukelanga isimemo seZithunywa; empeleni baziphikisile futhi bazidazela inkani njengoba isizwe *samaKurayishi* namanye ama-*Arabhu* enza kuSithunywa *uMuhamadi* (ﷺ). Babecela izikhonzwa zabo ukuba zifeze izidingo, zilaphe abagulayo nosizo ukubhekana nezitha. Futhi babezihlabela baphinde bazibophezele ngazo. Kuthe lapho iSithunywa sika Allah sibakhalima kulokho futhi sabayalela ukuba bakhonze u Allah kuphela; kwabamangaza lokho futhi bakuxwaya bathi:

أَجْعَلِ الْآلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

"Uzenza kanjani izikhonzwa kube isikhonzwa esisodwa na?; impela lokhu yinto eyisimanga". [Kurani 38:5]

Kepha iSithunywa (ﷻ) saqhubeka sibamemela ku Allah futhi sibaxwayisa ngokubhangqa futhi sibachazela kabanzi ngalokho esibizela kukho; u Allah wahola amholayo kubo, emva kwalokho bangena ngezinqwaba enkolweni ka Allah. Yaphakama inkolo ka Allah ngaphezu kwazo zonke izinkolo emva kokumema obekulokhu kuqhubeka njalo nokuzikhandla isikhathi eside kweSithunywa sika Allah (ﷻ) nabalandeli baso (ﷺ) nalabo abalandela ezinyathelweni zabo ngokuhle. Emva kwalokho izimo zaguquka kwanda ukungazi ebantwini abaningi, kangangokuthi abaningi babuyela emuva enkolweni yeJahhiliya, ngokweqa imikhawulo mayelana neZithunywa nezingwele, nangokukhuleka kubo nokucela usizo kubo nezinye nje izinhlobo zokubhangqa. Abazange besakuqonda ukuthi kuchazani ukuthi: akukho okufanelwe ukukhonzwa ngaphandle kuka Allah, njengoba abangakholwa kuma-Arabhu babekwazi. U Allah asisize!

LeShiriki beyilokhu ibhebhetheka kuze kube namhlanje ngenxa nje yokwanda kokungazi nokuqhelelana nesikhathi sesambulo.

Indida yalaba bamanje ifana ncamashi neyalabo basendulo, mhla bethi:

هَؤُلَاءِ شَفَعْتُونَا عِنْدَ اللَّهِ

"Laba yibona abayosikhulumela ku Allah". [Kurani 10:18]

مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"Sizikhonzela ukuba zisisondeze eduze ku Allah". [Kurani 39:3]

Uyichithile u Allah lendida wakuhlalusa ukuthi lowo okhonza okunye ngaphandle kwaKhe noma kungaba yini usuke esemhlangqile futhi uba ongakholwa, njengoba esho:

وَيَعْبُدُونَ مِن دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شَفَعْتُونَا عِنْدَ اللَّهِ

"Futhi bakhonza ngaphandle kuka Allah lokho okungeke kwabalimaza ngalutho noma kubasize ngalutho, baphinde bathi: "Laba yibona abayosikhulumela ku Allah". [Kurani 10:18]

قُلْ أَتَنْتَبِهُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحٰنَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

Ithi: "ingabe nifuna ukwazisa u Allah ngalokho angakwazi emazulwini noma emhlabeni na? Makangcweliswe futhi uphakeme kulokho abakubhangqayo". [Kurani 10:18]

Kulombiko u Allah uyakucacisa ukuthi ukukhonza okunye ngaphandle kwaKhe kungaba iZithunywa noma izingwele kuyiShiriki enkulu; noma abenzi bayo bangayibiza ngokunye. Futhi u Allah uthi:

وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِن دُونِهِ أَوْلِيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَا إِلَى اللَّهِ زُلْفَىٰ

"Futhi laba abaqoke izikhonzwa ngaphandle kwaKhe [bathij]: "Sizikhonzela ukuba zisisondeze eduze ku Allah". [Kurani 39:3]

إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ ۗ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ كَاذِبٌ كَفَّارٌ

"Impela u Allah uyokwehlulela phakathi kwabo ngalokho abaphikisana ngakho. Impela u Allah akamholi lowo onamanga ongakholwa". [Kurani 39:3]

Ngalokho u Allah ukucacisile ukuthi ukukhonza kwabo okunye ngaphandle kwaKhe ngokukhuleka nokwesaba nethemba njalonjalo, uba ongakholelwa ku Allah. Waphinde wathi banamanga lapho bethi: izikhonzwa zabo zibasondeza eduze no Allah.

Ezinye zezinkolelo zokungakholelwa eziphambene nokholo olulungileyo nezingahambiselani nezimfundiso zeZithunywa (ﷺ); yilokho abangakholelwa esikhathini samanje abakholelwa kukho, laba abalandela uMakisi noLineni nabanye balabo abamemela ekungakholelweni, noma bangazibiza ngomasabelane noma ngamakhomanisi noma amabhatisi noma ngamanye nje amagama. Ezinye zezisekelo zalaba abangakholelwa, ukuthi akekho okhonzwayo futhi impilo iyona umakhonya. Futhi ezinye zezisekelo zabo ukuphika ukuvuswa neJana noMlilo, kanjalo nokungakholelwa kuzo zonke izinkolo. Futhi lowo ofunda izincwadi zabo aphinde afunde inkambiso yabo uzokwazi lokho ngokungenakungabaza. Akungatshazwa ukuthi lenkolelo iphikisana ngqo nazo zonke izinkolo ezembulelwe futhi injalo nje iholela abanikazi bayo eziphethweni ezimbi emhlabeni nakwelizayo.

Futhi ezinye zezinkolelo eziphambene neqiniso, yilezo amaSufi akholelwa kuzo, ezithi abanye balabo ababiza ngezingcwele babambisana no Allah ekuhleleni futhi bayakwazi ukulawula indalo. Bababiza ngokuthi ama-Aktabu nama-Awutadi nama-Aguwati nangamanye nje amagama abawaqambe izikhonzwa zabo. Lokhu ukubhangqa okubi impela eBukhosini buka Allah. Futhi kubi ukudlula iShiriki yama-Arabu eJahhiliya; phela wona awazange abhangqe eBukhosini buka Allah, okwabo ukubhangqa kwaba ekukhonzeni kuphela, futhi ukubhangqa kwabo kwakwenzeka ngezikhathi zenjabulo. Kepha uma besebunzimeni babekhonza u Allah kuphela, njengoba u Allah esho:

فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلِكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا بَجَّحْتُمْ إِلَى الْبَرِّ إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

"Uma sebegibele emkhunjini, bakhuleka ku Allah kuphela ngobumsulwa; kepha uma esebahlengele emhlabeni, yibo labaya sebeyabhangqa". [Kurani 29:65]

Mayelana nobunye buka Allah ebukhosini, babekwazisela u Allah Yena yedwa vo, njengoba u Allah esho:

وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ

Uma ungababuza ukuthi, ngubani obadalile, bayothi: "Ngu Allah". [Kurani 43:87], aphinde athi:

قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَرَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ

وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ

Ithi: "Ubani lona onilethela isondlo senu sivela ezulwini [imvula] nasemhlabeni, noma lona okunguyena ongumnikazi wokuzwa nokubona, nalowo okhipha okuphilayo kokufile aphinde akhiphe okufile kokuphilayo, nalowo ohlela izinto na?". Bayothi: "u Allah", ngakhoke ithi: "kungani ningaphezani na? [ukubhangqa u Allah]". [Kurani 10:31], miningi imibiko ekhuluma ngalokhu.

Kepha ababhangqi bamanje bandlula abasendulo ngezigaba ezimbili; esokuqala: ukubhangqa kwabo ebukhosini buka Allah; esesibili: ukubhangqa kwabo ebumnandini nasebunzimeni, njengoba kuyinto eyaziwayo kulowo oke wahlangana nabo wahlaziya izindlela zabo waphinde wabona abakwenzayo ethuneni likaHuseyini noBadawi nabanye eMiswiri (eGibhite); nasethuneni lika Ayidarusi e-Adani nelikaHadi eYemeni no ibin'Arabi eShamu; nelikaSheyikgi u Abdulikadiri al-Jilani e-Iraki, namanye nje amathuna adumile lapho abantu beqe imikhawulo kuwo baphinde babhekisa kuwo okuningi okuyilungelo lika Allah. Futhi bayidlanzana

ababakhalimayo ngalokho nababachazela iqiniso *ngeTawuhidi* (ubunye buka Allah), lena u Allah athumela iSithunywa sakhe *uMuhamadi* (ﷺ) nayo, nezinye iZithunywa ngaphambilini kwakhe. Impela singabaka Allah futhi siyobuyela kuYe.

Sicela u Allah ukuba ababuyisele kubuqotho babo nokuthi abandisele labo abamemela endleleni eqondile nokuthi aphe abaholi *bamaMusilimu* nezazi zawo amandla okulwa *naleShiriki* baqothe imbokodo nesisekelo, ngokuba Yena Ungozwayo Oseduze.

Futhi ezinye izinkolelo eziphambene nokholo olulungileyo mayelana naMagama neZiphawulo, ilezo zabantu bemifakela: njengama*Jahhimiya* nama*Mu'tazila* nalabo abahamba ezinyathelweni zabo zokuphika iZiphawulo zika Allah nokumphuca iZiphawulo zokungabi nasici baphinde bamchaze ngokuchazwa ngakho izinto ezingekho nezingaphili nezingakhonakali – u Allah uphakeme kakhulu kulokho abakushoyo. Okunye oyingxenywe yalokho, yilabo abaphika ezinye zeZiphawulo bavume ezinye, njengama-*Asha'ira*. Empeleni kulezo Ziphawulo abazivumile, nakanjani bazofumanisa okufanayo abakuthole kulezo abaziphikile bahlanekezela nobubufakazi bazo; ngenxa yalokho baphambana nobufakazi obembulelwe nobeqondo. Futhi baziphikisa bona uqobo kulokho ngokusobala.

Kepha ama-*Ah'lusuna wal'jama'a*, bona bachaze u Allah ngaMagama neZiphawulo ngendlela Yena azichaze ngayo uqobo noma ngendlela iSithunywa saKhe *uMuhamadi* (ﷺ) esimchaze ngayo ngokungenasici. Futhi bamqhelelanisa nokumfanisa nendalo yaKhe; ukumqhelelanisa okungenawo ushevu wokuphika iziphawulo. Balandele bonke ubufakazi, abazange bahlanekezele noma baphike; ngaleyondlela basinda ekuziphikiseni lokhu abanye abawele kukho – njengoba besesichazile phambilini.

Lena iyonandlela yempumelelo yokunethezeka emhlabeni nakwelizayo. Futhi iyonandlela eqondile okwahamba kuyo okhokho besizwe esikhulwayo nezinzululwazi zaso. Izizukulwane zangemuva azisoze zaphumelela ngaphandle kwalokho okwaphumelela ngakho okhokho basendulo; okuwukulandela iKurani neSuna nokushiya phansi lokho okuphambene nakho.

U Allah nguYena ophana amandla futhi usenele unguMnakekeli ongumpetha. Awekho amandla okwenza okuhle nokuvika okubi ngaphandle kuka Allah. Futhi izilokotho nokuthula kuka Allah makube kusigqila saKhe neSithunywa saKhe uMembulelwa wethu *uMuhamadi*, nasemndenini wakhe nakubalandeli bakhe.